

Зоран Аврамовић

СРПСКИ И НЕСРПСКИ ГРАДИТЕЉИ СРПСКЕ КРИВИЦЕ

Инострана, превасходно европска (и америчка) оптуживања за кривицу и демонизација Срба имају своју богату историју. Полазна тачка је „источно питање на Балкану“, када се европске (енглеске) симпатије окрећу према Турској.

Од тог времена у улози оног ко се противи интеграцији српске нације јављају се разне силе. На Берлинском конгресу 1878. године, српска државност се признаје у ондашњим границама како се Срби не би повезали са Србима (православне и исламске вере) у Босни и Херцеговини и са Црном Гором. Босна и Херцеговина се додељује на старатељство Аустро-Угарској монархији, која 1907. проглашава анексију. Од 1906. до 1911. траје царински рат против Србије. Почетком XX века Аустро-Угарска је била главни непријатељ српства (Самарцић, 1984). Када је Србија изашла на море преко северне Албаније 1912. и 1913. године, Беч је запретио ратом уколико се Србија не повуче.

У Првом светском рату силе осовине са Немцима на челу ратују против српских националних и државних интереса. Централне силе су 1914. запретиле Србији физичким истребљењем – у том рату Србија је изгубила трећину свог становништва. Аустронемачке оптужбе Срба за избијање рата сводиле су се на тврдњу да је Принципова кривица, уствари кривица свих Срба (Србија мора умерети, 1995).

Други светски рат је опет довео политичке Немце (фашисте) у сукоб са Србима. Они су били признали усташку државу, учествовали у комадању територије од стране суседа, и формирали са Италијанима „велику Албанију“. „Косово је нож у леђа Југославији“, записао је Гроф Ђано у својим дневницима приликом посете Кнеза Павла Риму 1939. године (Аврамовић, 2002). Бугарски и мађарски фашисти учествују у комадању српске територије у време Другог светског рата. Срби су 1941. године, криви Немцима због отпора, али су криви и савезницима због самосвојне слободе супротстављања непријатељу (Симеуновић, 2007).

На конференцији у Техерану 28. XI -2.XII 1943. Рузвелт, Стаљин и Черчил одлучују да се „Југославија обнови као држава у потпуном територијалном интегритету и независности“. Овом одлуком само су прикривени злочини припадника свих народа над српским народом у току рата, а који су остали да живе у „обновљеној“ заједничкој држави. Да ли је Југославија била могућна после Јасеновца? – једно је од кључних питања политичке прошлости српског народа (Стојановић, 1997). Овоме треба додати и питање – да ли је Југославија била могућа и после шиптарских балиста, муслиманских усташа.

Од 1918.године, па све до 1991. стране силе су се „мешале“ у унутрашњи политички живот Југославије са два лица – једно за очување

државе, а друго за помагање неспрских националних тежњи. Енглези су у Краљевини Југославији подстицали хрватска права, а после рата сви су имали своје стране заштитнике осим Срба. То се показало у процесу растурања СФРЈ од 1991. до 1999. године.

Од 1991. године, политичка Европа се са америчком администрацијом ујединила у хору оптуживања српских политичких интереса и њених лидера. Србија је била крива јер није учествовала у рушењу Берлинског зида 1991. године. У основи њихове стратегије нашао се интерес политичке, територијалне и културне дезинтеграције Срба, а истовремено државне интеграције осталих народа, што треба разумети као геополитику великих сила.

Зависно од епоха и околности у тај ток противљења српској интеграцији улазили су и други народи; после 1991. године, под опсесијом НАТО и ЕУ интеграцијом и други бивши српски савезници из Другог светског рата – Французи и Енглези. Антисрпство се манифестовало на више начина: физичко истребљење, економско слабљење, политичко-дипломатско изоловање, карактеролошко демонизовање, медијско оцрњавање. Али то је био само континуитет притисака и кажњавања Срба: 1906-1911 царински рат, 1914. Аустроугарске казнене експедиције по Србији, 1915. бугарски покољи, 1941. године покољ хрватских усташа у Јасеновцу и другим логорима, 1941. стрељање 1000 Срба за једног Немца, 1992-1998 тоталне економске санкције, 1995. истеривање Срба из Хрватске, 1999. НАТО бомбардовање, 2008. признавање Косова као независне државе. У току разбијања СФРЈ теза о *српској кривици* је била конститутивна за национално дезинтегративну свест.

Од 1990. године нараста талас антисрпске кампање у Америци. Ствараоци антисрпског расположења у „најачој сили света” су функционери администрације са необично жестокиим речником, лобији бивших југо-република, и медији – ТВ и штампа (Вуковић, 2009). Ту количину мржње и лажи тешко је измерити. Међутим, њено порекло није тешко открити. Новцем се плаћају свакојаке лажи и измишљотине. Огрешење о чињенице у тој мери није могућно другачије објаснити него разрађеним системом корупције.

Кулминација иностране антисрпске политике уследила је 1999. године, када је НАТО 72 дана бомбардовао СРЈугославију (Србију и Црну Гору), а завршни ударац српско-југословенском поразу задат је западним признањем Косова и Метохије као „независне” државе 2008. године (Аврамовић, 2012). НАТО бомбардовање је требало да потврди тезу о колективној српској кривици. Србија је крива због спречавања косовских Албанаца да издвоје триторију Косова и Метохије из њеног састава. „Због тога је Србији била намењена дуготрајна казна изолованости, покоравана до безначајности, до које се може стићи економским и војним и културолошко-комуникациони, али и унутрашњим националним међууништењем, односно умањивањем свих битних ресурса“ (Симеуновић, 2007).

Срби су, дакле, криви за ратове 1991-1999. године, на простору СФРЈ. „Србија је тај рат (1991-1995 З.А.) најавила и водила га доказујући да није у рату”(Perović Latinka, Jutarnji list, Zagreb, 29.12.2012). Срби су исељени, подељени, оклеветани у светским медијима, оптужени за геноцид у једном градићу (појам геноцида?) у Републици Српској, приведени у Хаг, отето им је Косовој Метохија, али су и даље криви и зато кажњени. Основан је суд у Хагу у који је стрпано целокупно политичко, војно и полицијско руководство Срба у ратовима на протору СФРЈ. Марти Ахтисари 2006. године је гласно рекао да су „сви Срби криви“ и зато морају да изгубе Косово (Симеуновић, 2007). И који је ваљда и због тих речи заслужио 2009. године, Нобелову награду за мир.

Овим политичким и војним нападима на српску нацију, која се одвија већ два века у појединим круговима европских центара моћи, треба додати и стварање етнопсихолошке слике Срба као опасних примитиваца, као народа који не зна за закон, који је против цивилизације. Тај речник стране србофобије је ужасан и застрашујући по слику српске нације (Dimitrijević, 2010.; Vuković, 2009; Despotović, 2012.).

Зашто је једна струја политичке Европе била антисрпски оријентисана? Зашто је увек имала спреман речник о српском примитивизму, агресивности, неспособности за напредак? Одговор заслужује шире истраживање. Али ово би биле почетне претпоставке: а) раширене предрасуде о Србима као руском пиону на Балкану; б) фрагментација Срба на Балкану доприноси већој маневарској моћи великих сила да остварују своје утицаје и интересе; в) српски култ слободе и независности, што има за последицу тешкоће кооперације и д) страх од херојства и бунтовништва Срба.

Српски народ је имао у неким европским силама и савезима великог противника у афирмацији политичких тежњи и планова. Чињенице говоре да је у европској (и америчкој) политичкој елити постојана већ два века једна струја негативног мишљења и понашања о Србима. Европа, наравно у том погледу није била јединствена; негде више, негде мање егзистирала је антисрпска струја политичког мишљења и деловања. Овом противљењу придружили су се делови политичке и културне елите „јужнословенске браће”, пре, за време и после пропасти југословенске државе. Али, за српски политички ум најсложеније питање за објашњење овакве слике сопственог колективног бића, свакако је укључивање у антисрпски политички дискурс и делова српске националне елите. Срби су имали политичке противнике националних и државних интереса, и из сопствених редова – српске родомрце.

Аустријско-немачка „теорија” о српској кривици, преузимана је једнако од непријатеља српства у југословенској држави и од српских антиСрба (Симеуновић, 2007). Дошло је да ретког спајања иностране и

домаће мржње према Србима и њиховим политичким и националним интересима уз прилично „обрађену” етнопсихологију.

Током постојања југословенске државе једна групација Срба (део интелектуалне и политичке елите) је својим мишљењем и понашањем упорно, континуирано, а понекад страсно критиковала Србе због стања у држави, поготово због односа према другим нацијама и верама у тој држави, а особито због разбијања СФРЈ. Код њих је била изражена потреба да оптужују сопствену нацију због: 1) односа према другима и 2) претеривања у вредновању сопствених квалитета. Без оспоравања да је таквих јавних понашања било међу Србима, мора се констатовати да је супротстављање било повезано са „преласком на другу страну” или манифестним удаљавањем од сопствене нације (стид, срамота, избегавање помињања имена).

Они Срби који су доводили у питање југословенску државу били су предмет оне кривице на чијим темељима је израстала и самомржња као облик нетрпељивости према сопственој нацији. Они Срби који су претеривали у вредновању српства, хранили су такође самомржњу оних других Срба.

Отуда, потпуно је логично да у време разбијања СФРЈ 1991. године, међу Србима буде највише родомрзаца. Емотивно-интересна везаност за југословенство и анационалну идеологију била је основица за напад на српске захтеве за правичним решењем српског питања у СФРЈ (аутономија за Србе у Хрватској, потискивање српских интереса у БиХ, укидање парламентарности Војводине и Космета).

Избила је на површину једна социјално-интелектуална елита међу Србима која је оптуживала Србе и профилисала се као родомрсци или „аутошовинисти” (Аврамовић, 2009). Та социјално-интелектуална струја се обнављала породично и новопридошлицама. Биографије неких родомрзаца у Србији показују да су одрасли управо у таквим, функционерским породицама. Овде је од највећег значаја мисаона матрица дистанцирања од српства и давање предности другоме. Деца српских југословенских комуниста, нису наставила комунистичку идеологију већ су анационално становиште испунили глобалистичким вредностима ако не и отвореним преласком на несрпску страну у југословенској држави. „Као ретко који хришћански народ Срби су показали да неизмерно воле непријатеље своје” (Милосављевић, 2009: 38). Овај општи суд се мора кориговати у смислу родомрзачке струје интелектуалаца. Не Срби, већ неки Срби. А има међу њима и оних који неизмерно воле српске непријатеље.

Како је рођена и како се ширила идеологија о српској кривици (коју српски родомрсци прихватају и подржавају)?

Од 1914. године, тачније од Сарајевског атентата шири се аустријско-немачка пропаганда о српској кривици за избијање Првог светског рата (Дедијер, 1914.) Та замисао постала је део једне послератне (коминтерновске) револуционарне политике према српству и југословенству (Ломпар, 2010.).

У Краљевини СХС Срби су били криви за стање у држави због хегемонизма, унитаризма и великосрпске идеологије (Милосављевић, 2009). Српска кривица је добила нову форму: одговорност за рат се трансформише у одговорност за стање односа између народа у Краљевини СХС. На таласу српске кривице створена је 1939. године, Бановина Хрватска на етничком начелу док су друге бановине биле уређене по географско-историјском. А усташки, комунистички и национално-верски и политички сепаратистички покрети од 1918. до 1991. године делују антисрпски. У СФРЈ Срби су били криви због идеологије „братства и јединства”. Срби су 1991. године па све до 1999. били криви за разбијање државе СФРЈ. Од стране несрпских националних политика, користио се један провидан метод наметања кривице који је кулминирао албанским сепаратистичким покретом. Више деценија, у говору и деловању албанског националног покрета на Косову и Метохији, присутан двоглави метод: оптужиш српску страну за најгора политичка дела (“геноцид”, “фашизам”) а сам их практикујеш против делова демонизоване нације (протеривање Срба, рушење цркава и манастира, скрнављење гробова). Дакле, на делу је затирање трагова постојања српске нације на Косову и Метохији због њихове кривице.

Зачудо, овај метод наишао је на одобравање делова српске елите. Током историје југословенске државе, лако се може препознати онај слој интелектуалаца и политичара међу Србима који је без околишења и чак уз радосно одобравање чинио уступке другој страни (Словенцима, Хрватима, муслиманима) који се могу тумачити као „плод усвојене свести о српској кривици”. Другим речима, „унутар југословенства постоји неко скривено кретање од потискивања српског становишта до појма српске кривице” (Ломпар, 2010).

Санкције – казна за „кривицу” разбијања СФРЈ. Резолуцијом број 757. од 31. маја 1992. године СР Југославији је Савет безбедности увео, у историји међународних односа незабележене санкције по строгости и обиму, због „мешања у оружани сукоб у Босни и Херцеговини”. Другим речима, СР Југославија је дефинисана као агресор из чега ће уследити мноштво других последица по егзистенцију српског народа. Ова чињеница отвара једно логично политичко питање. Државна криза СФРЈ почела је 1990. а 1991. године, започели су оружани конфликти у Словенији и Хрватској. Зашто се Савет безбедности, у циљу очувања светског мира, није умешао механизмом санкција на почетку рата у бившој Југославији него тек средином 1992. године? Околност да одлука о санкцијама погађа само две републике бивше СФРЈ које нису објавиле сецесију већ одлучиле да следе државноправни континуитет друге Југославије, дакле да остану у држави која је чланица ОУН, апсолутно је неразумљива са становишта демократије и мира али и са становишта третмана вредности једнакости и слободе народа (република) државе која се укида.

Први демократски дефицит одлуке ОУН о увођењу санкција огледа се у селекцији чињеница на основу којих је заснована одлука. Подсетимо се кључних догађаја на почетку распада СФРЈ.

У току 1990. када неки народи у СФРЈ, особито политичка елита Словенаца и Хрвата истичу циљ властите државне независности, српски народ у Хрватској се демократским средствима изјашњава о властитој аутономији Срба. 25. јула 1990. *Српско национално Вјеће* доноси 16. августа 1990. одлуку о расписивању референдума о аутономији Срба у Хрватској. Власт ХДЗ одбија резолутно предлог о аутономији. Органи САО Крајине доносе одлуку 1. августа 1991. да на територији Крајине важе закони и устав СФРЈ.

На истоветан начин Срби из Босне и Херцеговине доносе одлуку на референдуму о наставку заједничког живота у Југославији. Српска демократска странка је 15. 10.1991. одбацила меморандум о сувереној Босни и Херцеговини. Заоштравање међунационалних сукоба у БиХ успешно пацификује Кутиљеров план од 18. марта 1992. године, у коме су уставна решења за БиХ била прихватљива за сва три народа. Убрзо је муслиманска страна повукла свој потпис, разуме се не без подршке неких утицајних чланица ОУН. Ове чињенице показују да се у години дубоке државне кризе СФРЈ, српски народ у Хрватској и БиХ демократски определио за наставак живота у Југославији. Иста демократска средства за одвајање од Југославије употребљавали су 1990. Словенци, Хрвати, касније муслимани и Македонци. Исказана демократска воља народа бивше Југославије није међутим спречила рат. Овде треба подвући чињеницу да је рат био наставак политике оружаном средствима (Клаузевиц) и да се могао повезати са појмом слободе и правде. Да ли су Словенци имали право на оружану одбрану права на излазак из СФРЈ? Можемо се сагласити са потврдним одговором. Међутим, уколико се призна Словенцима право на оружану одбрану демократски изказане народне воље, онда се мора иста аргументација применити и на ратне сукобе у Хрватској и БиХ. Са становишта демократског разумевања унутрашњих фактора декомпозиције СФРЈ, незаобилазна је консеквентна реализација начела једнакости у правима народа на слободан избор властите политичке будућности.

За време четворогодишњег трајања санкција, Срби су у политичким и медијским центрима именовани као ортодоксни комунисти, антидемократе, изазивачи рата, нацисти, фашисти, народ који чини геноцид и етничко чишћење.

Реч „српска агресија” имала је функцију прикривања правих мотива српске борбе и фалсификовања друштвених и националних чињеница. Фреквенција коришћења ове речи требала је да сугерира необавештеном посматрачу закључак да Срби никад нису живели на простору Крајине у Хрватској нити у Босни и Херцеговини и да Срби заправо освајају туђе територије. А суштина сукоба је била у томе да српски народ у *тренутку стварања* нових држава није хтео да да свој

пристанак. Српско право на политичку независност, хрватска политичка пропаганда је именовала као „оружану побуну против Хрватске”. Реч је о стварању привида о дуговекој држави у којој се српски народ побунио. А запараво се ради о ускраћивању легитимитета држави која ствара на територији на којој су Срби били вековима већински народ. Од „Олује” је прошло 16 година, од НАТО бомбардовања Србије 12 година, а протеривање и страдања Срба се и даље у новоствореним државама тумаче као агресорско понашање.

Друга функција именовања српског одбијања легитимитета стварања нових држава од републичких граница била је у томе да се припреми терен за избацивање Срба са њихових вековних територија.

За ову прилику осветлиће се политичка функција услова звана „људска права”. У бројним резолуцијама, саопштењима, изјавама говорника у име „међународне заједнице” указује се на „кршење људских права на Косову”. Под овим захтевом се подразумева: нормализација образовања на Косову, осуђује се интервенција полиције, тражи се повратак албанских избеглица, критикује се Србија због дискриминаторских закона, итд. Приговори критикама Србије због кршења људских права на Косову могу се ставити са: 1) становишта чињеничке веродостојности; 2) пребацивање одговорности само на српску страну; 3) подржавање резолуција од стране оних држава које не поштују мањине у својим државама. Међутим, кључни разлог против услова звани „поштовање људских права у Србији” упућују лидери косметских Албанаца. Они не траже поштовање људских права, већ сасвим директно „независно Косово”. Вербална брига за људска права косовских Албанаца, завршила се 1999. НАТО бомбардовањем Србије због тих права, да би 2008. моћни чувари људских права признали мањинска права као право на државу!!

На овај начин, показује се да проблем није у људским правима већ у издвајању једног дела територије из СР Југославије, при чему језичка игра са политичким условима и даље остаје као елемент институције санкција. У једном ширем контексту савремених друштвених и политичких збивања у Европи питање људских права и особито мањинских права уклапа се у стратегију политичког и моралног потчињавања источноевропских држава стандардима Запада. „Перцепција пажње која је посвећена мањинама одлучује о судбини нација, а не о судбини мањина” (Bardžes, 1997).

Српски напор да се злочин у Сребреница квалификује као геноцид. Овај трагичан догађај добар је пример како се један масован злочин инструментализује у циљу дискредитације нације. Најпре у именовању. Геноцид у Сребреници је појмовно неодржив. Један хашки судија Кристоф Флиге је тачно приметио да се именовањем злочина у Сребреници није геноцид, већ масовни злочин. Злоупотреба геноцида као правне категорије води девалвацији и омаловажавању Холокауста који је током Другог светског рата доживео јеврејски народ (Неочекивана подршка из Хага, www.nspm.net, 20.7.2009).

Друго, различити су извештаји о броју убијених Бошњака. У Сарајеву наводе 8.000, а српска страна тврди да су 3.000 имена идентификованих жртава. Треће, нема ни помена о српским жртвама у Братунцу, Кравицама и другим селима.

Основни мотив форсирања Сребренице је правда за жртве. Добро. Али, најпре да се установи све што је повезано са жртвама бошњачким (муслиманским), а потом да се установе српске жртве. А како је део српске јавности оцењивао злочин у Сребреници? Од 1995. до 2012. године, представници национално-дезинтегративног гласа Србије труде се да прикажу тај злочин као геноцид.

Нису само новинари заострили перо да докажу српски геноцид у Сребреници. У медијима има увек спремних српских новинара да подупру предлог власти, али и да појачају осуду Срба. Иницијатива Бориса Тадића (10 јануар 2010) да се поново у српском парламенту изгласа резолуција о Сребреници, одушевљено је дочекана код присталица српске кривице. Вишедеценијски новинар Политике, Бошко Јакшић, одмах је објавио парадигматичан текст под насловом „Сребреница: златна прилика српске катарзе или оловни повод бекства од истине” (17. јануар 2010. стр 6). То треба прочитати! Новинар се поставља као арбитар („са жалошћу констатујем,, „прижељкујем да се Србија суочи са злочинима”), противречно доводи у везу осуду злочина у Сребреници и српски пут у ЕУ („подиже се рампа европским интеграцијама”, „сребреничка катарза не би требало да има никакве везе са ЕУ”) поиграва се са појмом истине (припадници српског народа „побили су седам, осам, девет хиљада ненаоружаних муслиманских мушкараца”, а потом „морамо да знамо шта се у Сребреници збило”). За овог новинара истина је у рукама власти, а не науке и истраживача догађаја. Власт је допустила да се не сазна шта је учињено по наредби Ратка Младића. Власт треба да „храбро, без компромиса, предочи огледало прошлости у коме ћемо се огледати”. А Србија? У њој је „говор мржње замењен ћутањем мржње”. Србији је „неопходно морално чишћење” од оних који ћуте, траже истину о броју убијених у Сребреници и оних који се држе флоскуле „а шта је с њиховим злочинима”.

Овај писац за дневне новине не види да је у питању одбијање разумног човека да користи појам геноцида за злочин који се догодио у Сребреници. Описати Сребреницу појмом геноцида је инструментализација најтежег облика масовног убијања људи. Ништа не помаже што су војници Ратка Младића, поштедели децу, жене и старце. А разуман човек ништа неће да прихвати без јасних и поузданих чињеница. Колико је стварно убијених у ратном обрачуна у том градићу?

Да, Србији је потребно морално чишћење. Од кога? Од оних Срба за које су злочини над Србима „флоскула”, за оне који неће чињеничку истину већ међународну политичку. Србија нема будућности ако овакви рододрасци у Србији буду у већем броју. У овај

посао моралног очишћења Срба, тако што ће прихавтити квалификацију злочина у Сребреници као геноцид, укључили су се интелектуалци и политичари.

Ево, неколико ставова.

„Србија има обавезу да ствари зове својим именом, тј. да каже како се у Сребреници догодио геноцидни покољ над Бошњацима који се спроводио у име Срба. Следствено, она има моралну обавезу да морално и материјално помогне жртвама ове трагедије, да и Бошњацима пружи руку помирења. Зато ваља свесрдно подржати Декларацију Жарка Кораћа о геноциду у Сребреници и усвојити је што већом већином у Скупштини“ (Јово Бакић, доцент на одсеку социологије Филозофског факултета у Београду, Сребреница, Политика, 14. јул 2009).

„На крају, ипак би било боље да се сви ми окренемо ка сређивању сопственог дворишта. Сви они који и даље беру плодове проблема корупције, тржишних монопола, организованог криминала или преварених радника могу да уживају у 'хладовини', док се енергија троши на ова осетљива политичка питања из деведесетих. Њима се, ипак, не можемо адекватно позабавити док се вредносни и институционални темељи државе не учврсте. Зато би они који имају моћ обликовања дневног реда морали знати да се тема Сребренице може завршити само на један могући начин – осудом геноцида и кажњавањем криваца” (Todoric, 2010).

„Управо та одговорност према генерацијама које долазе, а које нису биле ни рођене 1995. године, највећа је обавеза садашње генерације – нас савременика Сребренице. Да тај терет не оставимо њима, него да га храбро преузмемо ми. Ко може бити против тога? Само кукавице. То су они који се плаше да ће, за њиховог живота, бити разоткривена њихова улога у креирању политике злочина. Јер у Хагу, у МКТЈ-у судило се, суди се и судиће се извршиоцима политике злочина, док су њени творци ту, око нас, још увек утицајни. И тај утицај користе само да зауставе овај неминовни процес после кога ће сваком грађанину бити јасно колико су им руке кржаве. Главном међу њима, по други пут. У младости – за Југославију, у старости – против ње. Оба пута некажњено, али оба пута за идеологију од које је злочин неодвојив. Да цитирам једног од њих: „Братство сковано у крви – не раскида се никад” (посланик, бивши новинар Зоран Остојић, народни посласник ЛДП у Скупштини Србије Политика, 4.2. 2010)

За ове навијаче српског геноцида говор међународне већине је довољан, а судску одлуку држе да је изнад научне истине. Ако је судска одлука коначна истина, разум и научни ум могу да потпишу капитилацију. Наравно, тако нешто није могуће. А то доказују српски интелектуалци који храбро и истраживачки оспоравају фалсификате о Сребреници (Сребреница, Фалсификовање историје, *Печат*, 2012)

Сребреница је инструмент управљања српским народом, инструмент затирања основних и неотуђивих људских права која припадају српском народу. „Није битан Братунац, битна је само Сребреница зато што се унапред обезбеђује тврђење да је крив српски

народ”. Ломпар разликује идеологизовану и метафизичку кривицу. Док је прва селективна (српска), друга је универзална (реч је о свакој кривици). Штавише, кривица се не шири на титоистичко наслеђе и западне санкције и демонизације Срба. (Lompar, 2012:530-533).

Овде треба само подсетити и на српско умањивање жртава усташког геноцида од 1941-45. године. Чудно! Колико се труде да докажу српски геноцид у Сребреници још више улажу напор у смањивање броја покланих Срба у Јасеновцу. Доцент социологије на Филозофском факултету у Београду јавно је написао како је у Јасеновцу убијено око 100.000 Срба, и да није истина о 600.000 убијених (Рат етносећања, Политика, 28.8.2012.) А чињенице о усташком геноциду јавно су саопштили немачки генерали Херман Нојбахер (750.000) Лотар Рендулиц (400.000), Центар Симон Визентал (600.000). После шездесет година, и после толико књига и доказа о усташком геноциду, један социолог, без икаквих истраживања, тврди да је број убијених Срба у Јасеноцу 100.000. То се зове – Срби доказују српску кривицу.

х х х

Цео XX век је протекао у српским борбама за своја права и слободе, али и у борбама са наметањима српске кривице.

Једна струја западног јавног мишљења окривљује Србе за избијање Првог светског рата, за Хрватске усташе Срби су били криви, па су побијени у великом броју (Усташе су прошле без осуде за геноцид). Разбијање СФРЈ је приписано Србима, а у Хагу се суди кривцима за ратне злочине и геноцид (Сребреница) појединачним Србима са присенком српске нације. Ту кривицу су форсирали сви сепаратисти у СФРЈ. Али, ствар је у томе што су је широкогрудо прихватили и делови српске интелигенције и политичке (државне) елите.

У конструкцији кривице српске нације, са различитим перцепцијама, учествовали су инострани „зналци” Срба, али и припадници српског народа. Одређеним политичким снагама на Западу одговара, да употребим један израз бившег министра спољних послова Владислава Јовановића, да „тера Србију преко трња” тако што јој поставља стално нове услове.

Неки српски интелектуалци и политичари који су прихватили „теорије” о кривицама Срба током XX века доприносили су националној дезинтеграцији. Појам кривице и неједнакости српске нације у оквиру Југославије здушно су заступали и подржавали српски комунисти. Спољна навијања за српску кривицу била су у функцији геополитичких замисли светских центара моћи. Зашто би олако прешли преко хрватске „Олује” и триста хиљада истераних Срба и двеста хиљада истераних Срба са Косова и Метохије 1999. године под окриљем НАТОа? Тај антицивизацијски чин у време тако гласног говора о људским правима оправдава се српском кривицом. А трик је у

следећем: говор о српској кривици или ”српској агресији” имао је функцију да *прикрије* борбу *делова* српске нације у сепаратистичким републикама за своја политичка и национална права.

Говор о кривици Срба, изнутра и споља допринео је и доприноси погоршању материјалног живота, стварању затворене друштвене структуре, а у мишљењу о нацији јачају дезинтеграционе идеје и ставови. То је најдубокосежнија последица форсирања српске кривице. Није лако носити терет кривице кроз XX век, а нарочито кривицу Сребренице, Косова, Хашког трибунала. Казне Србимма у Хашком трибуналу су неупоредиво веће од казне хитлеровим нацистима на суђењу у Нинбергу. Адмирал Дениц који је потписао капитулацију режима који је одговорна за 60 милиона жртава и 6 милиона убијених Јевреја, осуђен је на 15 година затвора!!

Како време одмиче Срби за које су Срби криви за злочине на простору бивше СФРЈ, појачавају своју активност. НУНС подноси кривичну пријаву против ратнохушчких новинара. Управни одбор РТС, изабран 2011. године, издао је саопштење у коме се извињава за извињава за извештавање РТБ-а од 1990-тих година. „Током несрећних догађаја из деведесетих година, РТБ и РТС су више пута својим прилозима повредили осећања, морални интегритет и достојанство грађана Србије, хуманистички опредељених интелектуалаца, припадника политичке опозиције, критички усмерених новинара, појединих мањина у Србији, мањинских верских заједница у Србији, као и појединих суседних народа и држава. Новоизабрани Управни одбор је, због тога, одлучио да упути извињење грађанима Србије и грађанима суседних држава који су били предмет увреда, клевета и садржаја који би одговарали данашњем одређењу говора мржње, а који су емитовани у програмима РТБ-а и РТС-а током деведесетих година (Антонић, 2011).

Овим извињењем се јасно прихвата кривица и при том лаким потезом пера прелази преко свих оних лажи које су написане у страним медијима о Србима, а поготову преко свих садржаја „српске агресије” који су форсирани у отцепљеним републикама. (Да ли се *New York Times*, рецимо, извињивао за вест да је у Босни откривено чак 135 концентрационих логора са 70.000 логораша, „које држи Београд”?)

Извињавање другима (због кривице) од стране српских државних службеника на највишем нивоу се настављају. Кривицу треба истерати до краја, па макар била исконструисана. Грдно се варају они аналитичари и новинари који ову најновију кривицу српске нације (разбијање СФРЈ и све што је у тај догађај упаковано) везују само за ову генерацију или, тачније, за „индивидуализовану кривицу”. Тај говор и производња свести о кривици се таложу у колективно несвесном. А утицај на политичку свест нације продубиће већ постојећу бразду дезинтеграције. Од кривца се човек удаљује. Није пријатно бити у његовој близини. А то је ветар у леђа онима који ионако тешко подносе чињеницу што су рођени у српској нацији.

У друштвеноисторијској стварности Срби су, од стране несрпских елита, именовани као колективни кривци за стање у југословенској држави. Ту тезу о кривици преузели су и делови српске србомрзачке интелигенције и политичари. Делови српске националне елите (јавности) настоје да се удаље од српства тако што ће се трансформисати у нешто друго, а то друго је нова нација. Тако, Срби постају Црногорци, Војвођани. У другој форми, Срби се асимилију у друге околне нације – постају Хрвати, Бошњаци, Косовари.

Но, нису све наде у правичност изгубљене. Постоје интелектуалци у Србији који истражују конструкцију српске кривице и нису спремни да преузму стереотипе о Србима који се већ дуго граде у појединим центрима Европе и света који на ову нацију гледају као на проблематичну.

Литература:

Аврамовић, З. (2009): Родомирци, Институт за политичке студије, Београд

Аврамовић, (2002): Неволје демократије у Србији, МБ Пресс, Београд

Аврамовић, З. (2012): Демократија и бомбардовање, Београд, Просвета

Вуковић, С (2009): *Етика западних медија: антисрпска пропаганда* деведесетих година XX века, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски карловци

Ломпар, М. (2012): Дух самопорицања, Орфеус, Нови Сад

Симеуновић (2007): Српска колективна кривица, Београд: Нолит

Самарцић, Р. (1989): Идеје за српску историју, Београд: Југославијапублик

Stojanović, S.(1995): *Propast komunizma i razbijanje Jugoslavije*. Beograd: Filip Višnjić.

Milosavljević, P.(2007): *Ideje jugoslovenstva i srpska misao*. Valjevo: Logos.